

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ЕКОЛОГІЇ ТА МЕДИЦИНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКУШЕРСТВО І ГІНЕКОЛОГІЯ

для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Другий (магістерський) рівень

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Магістр

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 22 Охорона здоров'я

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 222 Медицина

Робоча програма навчальної дисципліни «**Акушерство і гінекологія**» складена на основі освітньо-професійної програми «Лікар» для другого (магістерського) рівня 222 спеціальності «Медицина».

Гарант ОП:

д.м.н., професор

_____ Іван Савицький

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		Денна форма навчання
Кількість кредитів – 9	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	<u>Нормативна</u>
	Напрямок підготовки «Медицина»	
Загальна кількість годин – 270	Спеціальність: 222 “Медицина”	Рік підготовки
		4-й, 5-й, 6-й
		Семестр
		8-й, 10-й, 12-й
Розділів – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції
		20 год.
		Практичні заняття
		118 год.
		Самостійна робота
		132 год.
		Вид контролю
<u>Екзамен</u>		

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисципліна забезпечує набуття студентами *компетентностей*:

Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК-2	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК-3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК-4	Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.
ЗК-5	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
ЗК-6	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК-7	Здатність працювати в команді.
ЗК-8	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК-10	Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології.
ЗК-11	Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-12	Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК-1	Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.
ФК-2	Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
ФК-3	Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.

ФК-4	Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-5	Здатність до визначення характеру харчування при лікуванні та профілактиці захворювань.
ФК-6	Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань.
ФК-7	Здатність до діагностування невідкладних станів.
ФК-8	Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги.
ФК-10	Здатність до виконання медичних маніпуляцій.
ФК-11	Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
ФК-12	Здатність до визначення тактики ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Навички консультування з питань планування сім'ї та підбору метода контрацепції.
ФК-16	Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.
ФК-18	Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, забезпечення якості медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.
ФК-21	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
ФК-24	Дотримання етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами.
ФК-25	Дотримання професійної та академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих наукових результатів.
Програмні результати навчання(ПРН)	
ПРН-1	Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПРН-3	Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем.
ПРН-4	Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПРН-5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.
ПРН-6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).

ПРН-7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2).
ПРН- 9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря- керівника в умовах лікувальної установи.
ПРН- 10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН- 11	Визначати підхід, план та тактику ведення фізіологічної вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПРН- 12	Проводити оцінку загального стану новонародженої дитини шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН- 17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПРН- 18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПРН- 21	Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПРН- 22	Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.
ПРН- 23	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.
ПРН- 24	Організувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.
ПРН- 25	Зрозуміло і однозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців.

ПРН- 27	Вільно спілкуватися державною та англійською мовою, як усно так і письмово для обговорення професійної діяльності, досліджень та проєктів.
ПРН- 28	Приймати ефективні рішення з проблем охорони здоров'я, оцінювати потрібні ресурси, враховувати соціальні, економічні та етичні наслідки.

3. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ

а) базується на знаннях, отриманих студентами при вивченні медичної біології, нормальної та патологічної анатомії, топографічної анатомії, нормальної та патологічної фізіології репродуктивної системи жінки, гістології та ембріології, мікробіології, фармакології, клінічної генетики, внутрішніх професійних та інфекційних хвороб, хірургічних хвороб, гігієни, соціальної медицини, організації та економіки охорони здоров'я й інтегрується з цими дисциплінами.

б) забезпечує високий рівень загальноклінічної підготовки;

Термін вивчення навчальної дисципліни “Акушерство і Гінекологія” здійснюється студентами на 4, 5, 6 курсах, в VIII, X, XII семестрах, дисципліна складається із трьох розділів.

4. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення розділів 1,2,3 навчальної дисципліни «Акушерство і гінекологія» є:

– **розділ 1(4 курс).** Захворювання органів жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї є: засвоєння принципів загального ведення гінекологічних хворих, використання основних та додаткових методів дослідження, придбання знань з консервативної та оперативної гінекології, хірургічні ризики гінекологічної хворої, вміння демонструвати практичні вміння та навички;

- **розділ 2(5 курс).** Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду є: придбання знань з фізіологічного та патологічного акушерства, засвоєння загальних принципів ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду, вміння аналізувати акушерську ситуацію, використовувати основні та додаткові методи дослідження, демонструвати відпрацьовані вміння та навички.

- **розділ 3(6 курс).** Акушерство і гінекологія є: придбання знань з фізіологічного та патологічного акушерства, консервативної та оперативної гінекології, засвоєння загальних принципів ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду, вміння аналізувати акушерську ситуацію та хірургічні ризики гінекологічної хворої, використовувати основні та додаткові методи дослідження, демонструвати вміння та навички згідно освітньо-професійною програмою (ОПП).

- **Основними завданнями вивчення дисципліни «Акушерство і гінекологія»**

Розділ 1. Захворювання органів жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї є:

– Інтерпретувати клінічну анатомію жіночих статевих органів та фізіологію репродуктивної системи.

– Ставити попередній діагноз основних гінекологічних захворювань, планувати обстеження та тактику ведення хворої.

– Визначати етіологічні та патогенетичні фактори основних захворювань жіночої репродуктивної системи.

– Визначати фактори, що впливають на планування сім'ї та розробляти заходи, спрямовані на раціональне планування сім'ї.

– Виконувати необхідні медичні маніпуляції. Планувати та надавати допомогу при невідкладних станах в гінекології

Розділ 2. Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду є:

– Інтерпретувати клінічну анатомію і фізіологію жіночих статевих органів, жіночого тазу.

– Оцінювати стан вагітної, роділлі, породіллі, плода та новонародженого.

– Планувати тактику ведення вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду.

- Планувати тактику ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду при екстрагенітальних захворюваннях.
- Ставити попередній діагноз ускладнень вагітності, пологів та післяпологового періоду.
- Виконувати необхідні медичні маніпуляції.
- Планувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах в акушерстві.

Розділ 3. Акушерство і гінекологія є:

- Інтерпретувати клінічну анатомію жіночих статевих органів та фізіологію репродуктивної системи.
- Ставити попередній діагноз основних гінекологічних захворювань, планувати обстеження та тактику ведення хворої.
- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори основних захворювань жіночої репродуктивної системи.
- Визначати фактори, що впливають на планування сім'ї та розробляти заходи, спрямовані на раціональне планування сім'ї.
- Планувати тактику ведення вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду.
- Ставити попередній діагноз ускладнень вагітності, пологів та післяпологового періоду.
- Виконувати необхідні медичні маніпуляції.
- Планувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах в акушерстві і гінекології.

5. ЗМІСТ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Програма дисципліни «Акушерство і Гінекологія» структурована на три розділи.

Розділ I. Захворювання органів жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї.

Розділ II. Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

Розділ III. Акушерство і гінекологія

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є:

- А)** лекції;
- Б)** практичні заняття ;
- В)** самостійна робота студентів;

Лекції охоплюють основний теоретичний матеріал окремої або кількох тем навчальної дисципліни, розкривають основні проблемні питання відповідних розділів дисципліни. Перевага віддається лекціям проблемним, оглядовим та концептуально-аналітичним. Лекція стає процесом, під час якого в студентів формуються знання, забезпечуються мотиваційний компонент і загально-орієнтований етап оволодіння науковими знаннями. Посилюється роль лекцій в якісному управлінні самостійною роботою студентів.

Практичні заняття передбачають детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни з викладачем і формування вміння та навичок їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентом сформульованих завдань та вирішення ситуаційних задач. За методикою організації вони є клінічними, спрямовані на контроль засвоєння теоретичного матеріалу й формування практичних вмінь та навичок, а також уміння аналізувати й застосовувати одержані знання для вирішення практичних завдань. Засвоєння теми контролюється на практичних заняттях відповідно до конкретних цілей. Перелік критеріїв надання акушерсько-гінекологічної допомоги регламентується відповідними протоколами за спеціальністю «акушерство і гінекологія» МОЗ України. Засобами контролю є тестові завдання, клінічні ситуаційні задачі; контроль виконання практичних навичок.

Самостійна робота студентів передбачає оволодіння студентом навчальним матеріалом, а саме самостійне опрацювання окремих тем навчальної дисципліни у час, вільний від

обов'язкових навчальних занять, а також передбачає підготовку до усіх видів контролю. Навчальний матеріал дисципліни, передбачений робочим навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався при проведенні аудиторних занять.

5.1. ЗМІСТ ПРОГРАМИ РОЗДІЛ I/4 курс

Захворювання органів жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї. Підрозділ 1. Ендокринні порушення жіночої статеві системи.

Конкретні цілі:

- Інтерпретувати клінічну анатомію і фізіологію жіночих статевих органів.
- Визначати етіологічні та патогенетичні фактори, загальну симптоматологію гінекологічних захворювань, пов'язаних з ендокринними порушеннями.
- Оцінювати результати обстеження, ставити попередній діагноз гінекологічних захворювань, пов'язаних з ендокринними порушеннями, планувати тактику ведення хворої.
- Планувати та надавати невідкладну допомогу при аномальних маткових кровотечах.
- Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 1. Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Роль сімейного лікаря в наданні акушерсько-гінекологічної допомоги. Організація акушерської допомоги.

Організація служби планування сім'ї: структура, завдання. Роль сімейного лікаря в профілактиці перинатальних захворювань і смертності.

Тема 2. Фізіологія жіночих статевих органів. Методи обстеження гінекологічних хворих. Загальна симптоматологія в гінекології.

Клінічна анатомія жіночих статевих органів. Фізіологічні зміни в жіночих статевих органах в різні вікові періоди. Нейроендокринна регуляція функції статевої системи. Особливості збирання спеціального гінекологічного анамнезу. Основні методи обстеження в гінекології: огляд зовнішніх статевих органів, дослідження за допомогою дзеркал, бімануальне обстеження. Додаткові методи обстеження в гінекології. Методи функціональної діагностики стану яєчників. Променеві методи діагностики в гінекології: МРТ, КТ, МСГ. Ультразвукові методи дослідження в гінекології. Інструментальні методи обстеження: зондування порожнини матки, вишкрібання порожнини матки, біопсія, пункція черевної порожнини через заднє склепіння. Ендоскопічні методи дослідження: кольпоскопія, гістероскопія, лапароскопія. Лабораторна діагностика: онкоцитологія, бактеріоскопія, бактеріологія, ІФА, ПЛР, патоморфологічне дослідження. Загальна симптоматологія гінекологічних захворювань (біль, білі, розлади менструального циклу та кровотечі, неплідність, сексуальні розлади, розлади функції суміжних органів).

Тема 3. Нейроендокринна регуляція. Порушення функцій репродуктивної системи.

Класифікація порушень функції репродуктивної системи. Аменорея: класифікація, діагностика. Аномальні маткові кровотечі. Клініка, сучасні методи діагностики та принципи лікування.

Тема 4. Нейроендокринні синдроми в гінекології.

Нейроендокринні синдроми в гінекології: передменструальний, менопаузальний, синдром полікістозних яєчників, синдром Шихана, гіперандрогенія, гіперпролактинемія. Клініка, сучасні методи діагностики та принципи лікування.

Підрозділ 2. Основи онкогінекології.

Конкретні цілі:

- Класифікувати і аналізувати клінічну картину доброякісних, передракових та злоякісних захворювань жіночої статеві системи.

- Скласти план обстеження з використанням сучасних методів діагностики, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при доброякісних, передракових та злоякісних захворюваннях жіночої статеві системи та визначити попередній діагноз.

- Проводити диференціальну діагностику доброякісних, передракових та злоякісних захворювань жіночої статеві системи.

- Визначити тактику ведення (принципи оперативних втручань та консервативного лікування, реабілітаційні заходи) при доброякісних, передракових та злоякісних захворюваннях жіночої статеві системи.

- Проводити профілактику доброякісних, передракових та злоякісних захворювань жіночої статеві системи.

- Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 5. Доброякісні пухлини жіночих статевих органів. Ендоетріоз.

Поняття кісти і пухлини яєчників. Кіста бартоліневої залози. Доброякісні пухлини яєчників: епітеліальні, пухлини строми статевого тяжа, ліпідно-кліткові пухлини, герміногенні пухлини. Пухлиноподібні утворення яєчників. Доброякісні пухлини матки Клініка, діагностика ускладнення, лікування, профілактика. Ендоетріоз Етіологія і патогенез. Класифікація. Діагностика. Клініка. Сучасні методи лікування. Медична реабілітація жінок з ендоетріозом.

Тема 6. Фонові та передракові захворювання жіночих статевих органів. Злоякісні новоутворення геніталій. Трофобластичні захворювання.

Фонові та передракові захворювання зовнішніх статевих органів. Фонові та передракові захворювання шийки матки: класифікація. Гіперпластичні процеси ендометрія: етіологія, патогенез, класифікація, сучасні методи діагностики, тактика ведення та принципи лікування. Профілактика фонових та передракових захворювань жіночих статевих органів. Злоякісні новоутворення зовнішніх жіночих статевих органів (рак вульви). Рак шийки матки. Рак тіла матки. Саркома матки. Рак яєчників. Рак маткової труби. Класифікація, клініка, діагностика, тактика ведення та принципи лікування. Трофобластичні захворювання. Діагностика, тактика ведення та принципи лікування.

Підрозділ 3. Запальні захворювання жіночих статевих органів та гінекологічні захворювання, які потребують невідкладної допомоги.

Конкретні цілі:

- Скласти план обстеження з використанням сучасних методів діагностики, аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при запальних захворюваннях жіночої статеві системи та визначити попередній діагноз.

- Поводити диференціальну діагностику невідкладних станів у гінекологічних хворих.

- Визначити тактику ведення при запальних захворюваннях жіночої статеві системи та гострій гінекологічній патології.

- Демонструвати вміння виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 7. Запальні захворювання жіночих статевих органів.

Поняття мікробіоцинозу піхви. Етіологія, патогенез, класифікація запальних захворювань жіночих статевих органів. Запальні захворювання неспецифічної (вульвіт, бартолініт, вагініт, ендочервіцит, ендометрит, аднексит, параметрит, пельвіоперитоніт) та специфічної етіології. Туберкульоз. Захворювання, що передаються статевим шляхом (трихомоноз, гонорея, кандидоз, вірусні ураження, уреа-, мікоплазмоз, хламідіоз). Діагностика, лікування та профілактика бактеріального вагінозу. Ведення хворих з гнійною тубооваріальною пухлиною. Лікування гострих і хронічних захворювань, запальних процесів жіночих статевих органів. Показання до хірургічного лікування. Особливості перебігу запальних захворювань в різні вікові періоди, тактика ведення. Реабілітація жінок, які перенесли запальні процеси.

Тема 8. «Гострий живіт» в гінекології.

Позаматкова вагітність, апоплексія яєчника, розрив капсули пухлини яєчника, перекрут

ніжки пухлини, розрив гнійної тубооваріальної пухлини, порушення живлення міоматозного вузла. Травматичні пошкодження статевих органів. Клініка, діагностика, тактика ведення. Невідкладна допомога. Передопераційна підготовка і післяопераційне ведення гінекологічних хворих. Анестезія під час гінекологічних операцій. Реабілітація після гінекологічних втручань.

Підрозділ 4. Неплідний шлюб. Планування сім'ї.

Конкретні цілі:

- Визначати та класифікувати основні етіологічні та патогенетичні фактори неплідності.
- Складати план обстеження та аналізувати дані лабораторних та інструментальних обстежень при неплідності.
- Визначати тактику ведення при неплідності.
- Демонструвати вміння проведення консультування з питань планування сім'ї.
- Демонструвати знання сучасних методів контрацепції.
- Проводити оцінку пацієнтки, та необхідне обстеження перед використанням контрацептивного засобу.

Тема 9. Неплідний шлюб.

Причини жіночої та чоловічої неплідності. Обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі. Сучасні принципи і методи лікування жіночої неплідності (гормональні, хірургічні, новітні репродуктивні технології).

Тема 10. Планування сім'ї.

Консультування з питань планування сім'ї: напрямки, переваги, процес консультування. Загальний огляд методів контрацепції: КОК, вагінальне кільце, контрацептивний пластир, ПТП, ін'єкційні, ВМК, бар'єрні методи та сперміциди. Методи розпізнавання фертильності, добровільна хірургічна стерилізація, невідкладна контрацепція. Оцінка пацієнтки. Необхідне обстеження, яке проводиться у плановому порядку перед прийняттям рішення щодо використання конкретного методу контрацепції. Планування сім'ї для людей, що живуть з ВІЛ.

РОЗДІЛ II/5 курс

Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

Фізіологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

Конкретні цілі:

1. Інтерпретувати клінічну анатомію і фізіологію жіночих статевих органів, жіночого тазу.
2. Виконувати обстеження вагітної, роділлі та породіллі, первинний огляд та туалет новонародженого.
3. Планувати тактику ведення вагітності, фізіологічних пологів, післяпологового періоду.
4. Проводити консультування щодо методу лактаційної аменореї.

Тема 1. Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів.

Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.

Таз з анатомічної та акушерської точок зору. Тазове дно. Будова голівки плода. Розміри голівки плода та тулуба. Ознаки доношеності та зрілості плода. Вимірювання та оцінка таза.

Запліднення та розвиток плідного яйця. Плацента, її будова і функція. Критичні періоди розвитку ембріона і плода. Вплив шкідливих факторів на ембріон та плід. Фізіологічні зміни в організмі жінки під час вагітності. Гігієна і харчування вагітної. Методи обстеження вагітної: діагностика ранніх та пізніх термінів вагітності. Топографія плода у матці. Ведення фізіологічної

вагітності. Гравідограма. Лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції. Консультування в контексті ВІЛ-інфекції. Поняття консультування та його етичні принципи. Навички консультування. Визначення до пологової відпустки і дати пологів.

Тема 2. Фізіологія пологів. Знеболювання пологів. Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості.

Передвісники пологів, прелімінарний період. Визначення початку пологів. Біологічна готовність організму до пологів, шкала Бішопа. Біомеханізми пологів при передньому і задньому видах потиличного передлежання. Регуляція пологової діяльності. Клінічний перебіг пологів. Ведення пологів. Партограма. Оцінка новонародженого за шкалою Апгар. Первинний туалет новонародженого, дотримання теплового ланцюжка. Сучасні методи знеболювання пологів: немедикаментозні та медикаментозні.

Зміни в організмі породіллі, статевих органах, молочних залозах. Клініка та ведення післяпологового періоду. Концепція грудного вигодовування. Післяпологова контрацепція: метод лактаційної аменореї (МЛА).

Анатомо-фізіологічні особливості періоду новонародженості. Догляд за новонародженим. Переваги сумісного перебування матері та дитини.

Патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

Конкретні цілі:

1. Ставити попередній діагноз та планувати тактику ведення ускладненої вагітності.
2. Планувати та надавати акушерську допомогу при ускладненому перебігу вагітності.
3. Ставити попередній діагноз та проводити диференційну діагностику при різних видах акушерської патології в пологах.
4. Планувати тактику ведення при патології пологів та післяпологового періоду.
5. Планувати профілактичні заходи при різних видах акушерської патології.
6. Планувати та надавати невідкладну допомогу при невідкладних станах в акушерстві.
7. Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 3. Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.

Аномалії поззародкових елементів плідного яйця/плаценти, плідних оболонок і пупкового канатика. Міхурцевий занесок. Багатоводдя і маловоддя: причини, діагностика тактика ведення вагітності, наслідки для плода і новонародженого. Спадкові та вроджені захворювання плода. Діагностика. Показання до медико-генетичного консультування.

Багатоплідна вагітність: класифікація, діагностика, особливості перебігу та ведення багатоплідної вагітності. Пологи при багатоплідній вагітності.

Плацентарна дисфункція, дистрес плода, затримка розвитку плода: фактори ризику, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності, профілактика.

Методи діагностики стану плода: неінвазивні - УЗД, КТГ, біофізичний профіль плода, доплерометрія, МРТ; інвазивні - амніоцентез, кордоцентез, біопсія хоріону. Біохімічні методи дослідження у різні терміни вагітності.

Тема 4. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.

Імунологічна несумісність крові матері та плода (резус-конфлікт, несумісність за системою АВО, ізолейкоцитарна та ін.). Патогенез, діагностика, тактика ведення, лікування, та профілактика.

Тема 5. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія. Еклампсія.

Ранні гестози: класифікація, клініка, діагностика, лікування. Гіпертензивні розлади під час вагітності. Прееклампсія: патогенез, класифікація, діагностика, клініка, лікування, тактика, профілактика. Еклампсія: клініка, діагностика, ускладнення, невідкладна допомога, тактика ведення. Рідкісні форми гестозів.

Тема 6. Невиношування вагітності.

Причини мимовільного переривання вагітності в різні терміни. Класифікація, клініка, діагностика, лікування і профілактика мимовільного переривання вагітності. Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування, акушерська тактика. Профілактика невинношування вагітності. Передчасні пологи.

Тема 7. Вузкий таз. Аномалії положення та передлежання плода. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода. Аномалії скоротливої діяльності матки.

Аномалії кісткового тазу. Класифікація, діагностика. Діагностика синклітичного і асинклітичного вставлення голівки. Клінічно вузький таз. Особливості ведення пологів.

Класифікація тазових передлежань. Діагностика та особливості ведення вагітності. Неправильне положення плода: класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності. Розгинальні передлежання голівки плода: класифікація, діагностика. Корекція неправильних положень та тазових передлежань під час вагітності.

Пологи при неправильному положенні плода та тазових передлежаннях, тактика ведення. Біомеханізм пологів та ручна допомога при тазових передлежаннях.

Класифікація, фактори ризику, патогенез різних видів аномалій пологової діяльності. Сучасні методи діагностики і лікування порушень пологової діяльності. Профілактика порушень пологової діяльності. Перинатальні наслідки. Дистрес плода у пологах: діагностика, тактика ведення.

Тема 8. Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.

Акушерські кровотечі. Передлежання плаценти: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, особливості перебігу, ведення вагітності та пологів. Передчасне відшарування нормально розташованої плаценти: етіологія, клініка, діагностика, особливості ведення вагітності і пологів. Матка Кювелера. Порушення процесів відшарування плаценти. Маткова кровотеча в послідовому і ранньому післяпологовому періоді. Гіпотонічна кровотеча. Коагулопатична кровотеча (емболія навколоплідними водами та інші причини). Геморагічний шок, термінальні стани в акушерстві. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.

Тема 9. Оперативне акушерство. Пологовий травматизм. Післяпологові септичні захворювання.

Загальні поняття про оперативні втручання в акушерстві: операції переривання вагітності в ранні та пізні терміни. Операції для підготовки пологових шляхів (періно - та епізіотомія, амніотомія). Акушерські щипці, вакуум-екстракція плода, кесарів розтин: показання. Оперативні втручання в послідовому та післяпологовому періоді. Ручне відокремлення плаценти, виділення посліду: техніка проведення. Ручне та інструментальне обстеження матки після пологів. Показання до надпихової ампутації, екстирпації матки, перев'язки внутрішніх здухвинних артерій.

Травматичні ушкодження вульви, піхви, промежини. Розрив шийки матки. Розрив матки: класифікація, механізм виникнення. Клінічна картина розриву матки: загрозливого, того, що почався і вже відбувся. Особливості розриву матки за рубцем. Діагностика, лікування і

профілактика. Виворіт матки. Розходження і розриви зчленувань таза. Післяпологові норичі. Етіологія, лікування, профілактика.

Післяпологові септичні захворювання: післяпологова септична рана, післяпологовий метроендометрит, метрофлебіт, мастит, післяпологовий перитоніт, перитоніт після кесарева розтину. Акушерський сепсис: класифікація етіологія, патогенез, діагностика, сучасні принципи лікування, профілактика. Септичний шок, невідкладна допомога. Методи пригнічення лактації.

Тема 10 Курація вагітних та породіль, підготовка учбової історії пологів. Захист учбової історії пологів.

Обстеження вагітної, роділлі та породіллі під наглядом викладача. Участь в проведенні пологів. Основи консультування, включаючи консультування з МЛА. Медична етика та деонтологія. Робота з медичною документацією. Захист учбової історії пологів.

РОЗДІЛ III/6 курс. Акушерство та гінекологія.

Патологічні стани репродуктивної системи у різні вікові періоди.

Конкретні цілі:

1. Інтерпретувати особливості анатомічної будови та фізіологічні зміни в жіночих статевих органах в різні вікові періоди.
2. Складати план обстеження і ведення, знати клініку, діагностику та лікування порушень менструальної функції у різні вікові періоди.

3. Складати план ведення хворих з неправильними положеннями жіночих статевих органів.
4. Складати план ведення дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями, визначити попередній діагноз з використанням сучасних методів діагностики.
5. Демонструвати вміння проведення консультування з особливостей застосування бар'єрних та гормональних методів контрацепції у підлітків.

Тема 1. Порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми. Фізіологічні та патологічні стани в перименопаузальному періоді. Патологічні стани репродуктивної системи у дитячому та підлітковому віці. Методи контрацепції для підлітків.

Порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми.

Поняття перименопаузального періоду. Фізіологічні зміни в жіночих статевих органах у період перименопаузи. Патологічні стани в перименопаузальному періоді.

Опущення і випадіння стінок вагіни і матки: діагностика, лікування, профілактика. Сучасні методи обстеження дівчаток та підлітків з гінекологічними захворюваннями.

Порушення менструальної функції у підлітковому віці, класифікація, діагностика та лікування. Аменорея. Ювенільні маткові кровотечі. Терапія, реабілітація та профілактика порушень менструальної функції у дівчаток.

Аномалії розвитку статевих органів. Порушення статевого розвитку у підлітків.

Запальні захворювання статевих органів у дівчаток та підлітків. Клініка, діагностика та лікування.

Методи контрацепції у підлітків. Особливості підбору та застосування бар'єрних та гормональних методів контрацепції.

Гінекологічні захворювання.

Конкретні цілі:

1. Визначати етіологічні та патогенетичні фактори основних захворювань жіночої репродуктивної системи.
2. Ставити попередній діагноз та проводити диференційний діагноз основних гінекологічних захворювань, планувати обстеження та тактику ведення хворої.
3. Надавати допомогу при невідкладних станах в гінекології. Скласти план обстеження гінекологічних хворих перед операцією.
4. Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 2. Жіночі уrogenітальні запальні захворювання. Доброякісні новоутворювання статевих органів жінки. Дисгормональні захворювання молочної залози. Ендоетріоз.

Сучасні підходи до діагностики та лікування жіночих уrogenітальних запальних захворювань. Діагностика, лікування та профілактика захворювань, що передаються статевим шляхом. Доброякісні новоутворювання статевих органів жінки. Діагностика, лікування та профілактика. Дисгормональні захворювання молочної залози. Сучасні методи діагностики, лікування та профілактики. Ендоетріоз. Сучасні аспекти етіопатогенезу, діагностики, лікування, та профілактики ендоетріозу.

Тема 3. Передракові захворювання статевих органів жінки. Злоякісні новоутворення. Невідкладні стани в гінекології.

Передракові захворювання статевих органів жінки. Злоякісні новоутворення статевих органів жінки. Сучасні методи діагностики, принципи лікування та профілактики.

Сучасні підходи до діагностики та невідкладної допомоги при гострому животі. Сучасні підходи до діагностики та невідкладної допомоги при маткових кровотечах. Основні принципи та методи хірургічних втручань при невідкладних станах в гінекології. Травматичні пошкодження статевих органів. Клініка діагностики та лікування.

Диференційна діагностика з гострою хірургічною патологією (апендицит, кишкова непрохідність, холецистит, ниркова коліка, перфоративна виразка шлунка). Профілактика невідкладних станів в гінекології.

Тема 4. Оперативні втручання в гінекології. Підготовка та післяопераційне ведення гінекологічних хворих при ургентних та планових оперативних втручаннях. Профілактика ВІЛ інфікування.

Показання, протипоказання, умови та види операцій на шийці матки; матці (консервативна міомектомія, дефундація матки, надпівхова ампутація матки, екстирпація матки), придатках матки, при опущенні і випадінні жіночих статевих органів. Штучне перевивання вагітності в ранні та пізні терміни, показання, методи, ускладнення. Лікувально-діагностичні ендоскопічні методи в гінекології.

Особливості підготовки та післяопераційне ведення гінекологічних хворих при ургентних та планових оперативних втручаннях. Післяопераційні ускладнення та їх профілактика. Реабілітація після гінекологічних втручань.

Профілактика ВІЛ-інфікування у медичних установах. Профілактика ризику зараження інфекціями, що передаються з кров'ю, та способи його зниження. Постконтактна профілактика.

Неплідність у шлюбі. Планування сім'ї.

Конкретні цілі:

1. Визначати етіологічні та патогенетичні фактори основних захворювань жіночої репродуктивної системи, що призводять до неплодності.
2. Визначати попередній клінічний діагноз на підставі інтерпретації даних спеціального обстеження неплодної подружньої пари.
3. Проводити консультування щодо методів контрацепції відповідно до періодів життя та вибору конкретного методу контрацепції.
4. Визначити необхідне обстеження перед початком використання контрацептивного засобу.
5. Засвоїти використання медичних критеріїв прийнятності ВООЗ.

Тема 5. Неплідність. Сучасні аспекти планування сім'ї. Методи контрацепції. Медичні критерії прийнятності використання методів контрацепції ВООЗ.

Медично-соціальне значення проблеми неплодності у шлюбі.

Етіопатогенетичні чинники розвитку неплодності. Обстеження подружньої пари при неплодному шлюбі. Сучасні принципи і методи лікування жіночої неплодності. Показання до застосування допоміжних репродуктивних технологій.

Консультування щодо вибору і використання методу контрацепції: етапи консультування. Методи контрацепції відповідно до періодів життя.

Сучасні методи контрацепції: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки, необхідне обстеження перед початком використання, режим використання, побічні ефекти, інструкції для пацієнтки. Післяпологова та післяабортна контрацепція.

Медичні критерії прийнятності ВООЗ: класифікація категорій, використання зведених таблиць. Методи контрацепції у жінок з ВІЛ.

Фізіологічне акушерство.

Конкретні цілі:

1. Оцінювати стан вагітної, роділлі, породіллі, плода та новонародженого.
2. Планувати тактику ведення вагітності, фізіологічних пологів та післяпологового періоду, оцінювати перебіг періоду новонародженості.
3. Підбирати метод контрацепції в післяпологовому періоді.
4. Виконувати необхідні медичні маніпуляції.
5. Надавати акушерську допомогу вагітній, роділлі та породіллі.

Тема 6. Фізіологічна вагітність, пологи та післяпологовий період. Перинатальна охорона плода. Фармакотерапія в акушерстві.

Ведення фізіологічної вагітності, пологів та післяпологового періоду. Сучасні методи діагностики стану плода. Особливості фармакотерапії в різні терміни вагітності та в післяпологовому періоді. Питання медичної етики і деонтології. Методи контрацепції в

післяпологовому періоді.

Патологія вагітності та пологів.

Конкретні цілі:

1. Визначати особливості обстеження та лікування вагітних та породіль при патології вагітності і пологів.
2. Ставити попередній діагноз, проводити диференційний діагноз та планувати тактику ведення основних патологічних станів при вагітності, пологах та в післяпологовому періоді.
3. Складати план профілактичних та реабілітаційних заходів у разі різних видів акушерської патології.
4. Планувати та надавати допомогу при невідкладних станах в акушерстві.
5. Виконувати необхідні медичні маніпуляції.

Тема 7. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преeklampсія. Eklampсія. Передчасне переривання вагітності. Переношування вагітності. Багатоплідна вагітність. Аномалії кісткового таза. Проблема макросомії в сучасному акушерстві. Невідповідність голівки плода та таза матері. Неправильні положення та тазові передлежання плода

Етіологія і патогенез гестозів. Ранній гестоз (блювота, гіперсалівація). Клініка, діагностика і лікування раннього гестозу. Гіпертензія під час вагітності. набряки під час вагітності. Протеїнурія під час вагітності. Преeklampсія. Eklampсія. Клініка, діагностика, диференціальна діагностика, методи лікування, вплив на стан плода. Рідкісні форми гестозу.

Тактика ведення вагітності, пологів та післяпологового періоду при пізніх гестозах. Невідкладна допомога. Профілактика пізніх гестозів та реабілітація.

Етіологія та патогенез передчасного переривання вагітності в різні терміни. Класифікація, клініка, діагностика, лікування і профілактика мимовільного аборту. Передчасні пологи. Особливості ведення передчасних пологів. Профілактика невиношування вагітності.

Етіологія і патогенез переношування вагітності. Методи діагностики переношування вагітності. Перебіг вагітності і пологів, вплив на плід. Тактика ведення переношеної вагітності. Профілактика і терапія ускладнень, пов'язаних з переношуванням.

Багатоплідна вагітність: класифікація та діагностика. Тактика ведення вагітності та пологів при багатоплідності. Синдром фето-фетальної трансфузії, ВЗОП (внутрішньоутробна загибель одного плода).

Аномалії кісткового таза. Ведення пологів при вузькому тазі. Особливості перебігу пологів при крупному плоді. Тактика ведення пологів при крупному плоді, клінічно вузькому тазі.

Вагітність і пологи при тазовому передлежанні. Неправильні положення плода. Методи діагностики і корекція неправильного положення плода. Особливості акушерської тактики під час вагітності і пологів залежно від різновидності передлежання та положення плода.

Тема 8. Кровотечі під час вагітності, в пологах та в післяпологовому періоді. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві. Аномалії скоротливої діяльності матки. Пологовий травматизм матері та плода. Сучасні підходи до діагностики та лікування пологових травм матері та плода.

Кровотечі під час вагітності, в пологах та в післяпологовому періоді. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика. Алгоритм дій лікаря та методи боротьби з кровотечею. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Сучасні підходи до інфузійно-трансфузійної та інтенсивної терапії і реанімації при кровотечах в акушерстві.

Класифікація, етіологія, патогенез різних видів аномалій пологової діяльності. Сучасні методи діагностики і лікування порушень пологової діяльності. Профілактика порушень пологової діяльності.

Пологовий травматизм матері та плода, класифікація. Сучасні підходи до діагностики та лікування пологових травм матері та плода. Особливості ведення вагітності та пологів у жінок з рубцем на матці. Профілактика акушерського травматизму.

Тема 9. Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях. Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.

Вагітність і пологи при захворюваннях серцево-судинної системи (вадах серця, гіпертонічній хворобі, артеріальній гіпотензії); хворобах органів сечовидільної системи; печінки та жовчного міхура; хворобах кровотворних органів; органів дихання; органів травної системи; ендокринної системи; нервової системи; органів зору; гострих та хронічних інфекційних хворобах, туберкульозу. Перебіг вагітності і пологів при гінекологічних захворюваннях. Особливості перебігу та тактика ведення при гострій хірургічній патології.

Перинатальні інфекції у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування, профілактика. Принципи ведення вагітності і пологів у жінок з ВІЛ. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.

Тема 10. Оперативні втручання в акушерстві. Післяпологові септичні захворювання. Плацентарна дисфункція, затримка розвитку плода, дистрес плода.

Показання, протипоказання, умови та підготовка до оперативних втручань при вагінальному та абдомінальному розродженні в акушерстві. Основні етапи акушерських операцій. Знеболювання операцій. Інструментарій. Асептика та антисептика. Ведення післяопераційного періоду.

Післяпологові септичні захворювання. Класифікація, етіологія, патогенез, діагностика, принципи лікування, профілактика. Невідкладна допомога при септичних станах в акушерстві. Показання до хірургічного лікування.

Етіологія, патогенез плацентарної дисфункції, фетального дистресу, затримки розвитку плода. Сучасні перинатальні діагностичні технології. Сучасні підходи до тактики ведення несприятливих станів плода під час вагітності та пологів.

6. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Лекції	Пр. заняття	С Р
РОЗДІЛ І/4 курс			
Захворювання органів жіночої репродуктивної системи.			
Ендокринні порушення жіночої статевої системи			
Тема 1. Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Роль сімейного лікаря в наданні акушерсько-гінекологічної допомоги.		2	3
Тема 2. Клінічна анатомія і фізіологія жіночих статевих органів. Методи обстеження гінекологічних хворих. Загальна симптоматологія в гінекології.	2	4	3
Тема 3. Нейроендокринна регуляція. Порушення функцій репродуктивної системи.	2	4	4
Тема 4. Нейроендокринні синдроми в гінекології.		2	4
Основи онкогінекології			
Тема 5. Доброякісні пухлини жіночих статевих органів. Ендометриоз.	2	4	4
Тема 6. Передракові захворювання жіночих статевих органів. Злоякісні новоутворення геніталій. Трофобластичні захворювання.		4	4
Запальні захворювання жіночих статевих органів та гінекологічні захворювання, які потребують невідкладної допомоги			
Тема 7. Запальні захворювання жіночих статевих органів.	2	4	3
Тема 8. «Гострий живіт» в гінекології.	2	4	4

Неплідний шлюб. Планування сім'ї			
Тема 9. Неплідний шлюб.		2	6
Тема 10. Планування сім'ї.		2	3
Тема 11. Залік. Захист учбової історії хвороби.		4	
Всього: кредитів ECTS – 3,0 годин – 90; з них:	10	36	38
РОЗДІЛ II/5 курс			
Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.			
Тема	Лекції	Пр. заняття	С Р
Фізіологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду			
Тема 1. Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.	2	4	4
Тема 2. Фізіологія пологів. Знеболювання пологів.. Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості.		4	4
Патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.			
Тема 3. Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.	2	4	4
Тема 4. Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.		4	4
Тема 5. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія.	2	2	6
Тема 6. Невиношування вагітності.		4	4
Тема 7. Вузький таз. Аномалії положення та передлежання плода. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода. Аномалії скоротливої діяльності матки.		4	4
Тема 8. Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.	2	4	4
Тема 9. Оперативне акушерство. Пологовий травматизм. Післяпологові септичні захворювання.	2	2	6
Тема 10. Залік. Захист учбової історії пологів.		4	4
Всього: кредитів ECTS – 3,0 годин – 90; з них:	10	36	44
Розділ III /6 курс. Акушерство та гінекологія.			
Патологічні стани репродуктивної системи у різні вікові періоди.			
Тема 1. Порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми. Фізіологічні та патологічні стани в перименопаузальному періоді. Патологічні стани репродуктивної системи у дитячому та підлітковому віці. Методи контрацепції для підлітків.		5	5
Гінекологічні захворювання.			

Тема 2. Жіночі уrogenітальні запальні захворювання. Доброякісні новоутворювання статевих органів жінки. Дисгормональні захворювання молочної залози. Ендометріоз.		5	5
Тема 3. Передракові захворювання статевих органів жінки. Злоякісні новоутворювання. Невідкладні стани в гінекології.		5	5
Тема 4. Оперативні втручання в гінекології. Підготовка та післяопераційне ведення гінекологічних хворих при ургентних та планових оперативних втручаннях. Профілактика ВІЛ інфікування.		5	5
Неплідність у шлюбі. Планування сім'ї.			
Тема 5. Неплідність. Сучасні аспекти планування сім'ї. Методи контрацепції. Медичні критерії прийнятності використання методів контрацепції ВООЗ.		4	5
Фізіологічне акушерство			
Тема 6. Фізіологічна вагітність, пологи та післяпологовий період. Перинатальна охорона плода. Фармакотерапія в акушерстві.		4	5
Патологія вагітності та пологів.			
Тема 7. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія. Передчасне переривання вагітності. Переношування вагітності. Багатоплідна вагітність. Аномалії кісткового таза. Проблема макросомії в сучасному акушерстві. Невідповідність голівки плода та таза матері. Неправильні положення та тазові передлежання плода		4	5
Тема 8. Кровотечі під час вагітності, в пологах та в післяпологовому періоді. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві. . Аномалії скоротливої діяльності матки. Пологовий травматизм матері та плода. Сучасні підходи до діагностики та лікування пологових травм матері та плода.		5	5
Тема9. Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях. Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.		5	5
Тема 10. Оперативні втручання в акушерстві. Післяпологові септичні захворювання. Плацентарна дисфункція, затримка розвитку плода, дистрес плода.		4	5
Екзамен			
Всього кредитів ECTS – 3,0; годин – 90; з них:		46	50
Всього за дисципліну ECTS – 9,0; 270 год	20	118	132

6.1. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

РОЗДІЛ I./4 курс		
Захворювання органів жіночої репродуктивної системи.		
Тема		Години

1.	Тема 1. Клінічна анатомія жіночих статевих органів. Фізіологічні зміни в жіночих статевих органах в різні вікові періоди. Нейроендокринна регуляція функції статевих органів.	2
2.	Тема 2. Доброякісні пухлини органів жіночої статевої системи. Ендоетріоз.	2
3.	Тема 3. Передракові захворювання жіночих статевих органів.	2
4.	Тема 4. Запальні захворювання жіночих статевих органів.	2
5.	Тема 5. «Гострий живіт» в гінекології.	2
	Всього	10
РОЗДІЛ II/5 курс Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.		
1.	Фізіологія вагітності та пологів. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.	2
2.	Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.	2
3.	Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Прееклампсія. Еклампсія.	2
4.	Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді.	2
5.	Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечі в акушерстві.	2
	Всього	10
	Всього за дисципліну	20

6.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

РОЗДІЛ I./4 курс Захворювання органів жіночої репродуктивної системи.		
	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Організація акушерсько-гінекологічної служби в Україні. Роль сімейного лікаря в наданні акушерсько-гінекологічної допомоги.	2
2.	Тема 2. Клінічна анатомія і фізіологія жіночих статевих органів. Методи обстеження гінекологічних хворих. Загальна симптоматологія гінекологічних захворювань.	4
3.	Тема 3. Нейроендокринна регуляція функції статевих органів. Порушення функцій репродуктивної системи.	4
4.	Тема 4. Нейроендокринні синдроми в гінекології.	2
5.	Тема 5. Доброякісні пухлини жіночих статевих органів. Ендоетріоз.	4
6.	Тема 6. Передракові захворювання жіночих статевих органів. Злоякісні новоутворення геніталій. Трофобластичні захворювання.	4
7.	Тема 7. Запальні захворювання жіночих статевих органів.	4
8.	Тема 8. «Гострий живіт» в гінекології.	4
9.	Тема 9. Неплідний шлюб.	2
10.	Тема 10. Планування сім'ї.	2
11.	Тема 11. Залік. Захист учбової історії хвороби.	4
	Всього	36
РОЗДІЛ II/5 курс Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.		

1.	Жіночий таз. Плід як об'єкт пологів. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.	4
2.	Фізіологія пологів. Знеболювання пологів. Фізіологія післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості.	4
3.	Аномалії розвитку плідного яйця. Багатоплідна вагітність. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.	4
4.	Ізоантигенна несумісність крові матері та плода.	4
5.	Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преeklampсія. Eklampсія.	2
6.	Невиношування вагітності.	4
7.	Вузкий таз. Аномалії положення та передлежання плода. Пологи при неправильному положенні та тазовому передлежанні плода. Аномалії скоротливої діяльності матки.	4
8.	Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві.	4
9.	Оперативне акушерство. Пологовий травматизм. Післяпологові септичні захворювання.	2
10.	Залік. Захист учбової історії пологів.	4
Всього		36

Розділ III /6 курс. Акушерство та гінекологія.

1.	Тема 1. Порушення менструальної функції в репродуктивному віці, нейроендокринні синдроми. Фізіологічні та патологічні стани в перименопаузальному періоді. Патологічні стани репродуктивної системи у дитячому та підлітковому віці. Методи контрацепції для підлітків.	5
2.	Тема 2. Жіночі уrogenітальні запальні захворювання. Доброякісні новоутворювання статевих органів жінки. Дисгормональні захворювання молочної залози. Ендометріоз.	5
3.	Тема 3. Передракові захворювання статевих органів жінки. Злоякісні новоутворювання. Невідкладні стани в гінекології.	5
4.	Тема 5. Оперативні втручання в гінекології. Підготовка та післяопераційне ведення гінекологічних хворих при ургентних та планових оперативних втручаннях. Профілактика ВІЛ інфікування.	5
5.	Тема 5. Неплідність. Сучасні аспекти планування сім'ї. Методи контрацепції. Медичні критерії прийнятності використання методів контрацепції ВООЗ.	4
6.	Тема 6 Фізіологічна вагітність, пологи та післяпологовий період. Перинатальна охорона плода. Фармакотерапія в акушерстві.	4
7.	Тема 7. Ранні гестози. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преeklampсія. Eklampсія. Передчасне переривання вагітності. Переношування вагітності. Багатоплідна вагітність. Аномалії кісткового таза. Проблема макросомії в сучасному акушерстві. Невідповідність голівки плода та таза матері. Неправильні положення та тазові передлежання плода.	4
8.	Тема 8. Кровотечі під час вагітності, в пологах та в післяпологовому періоді. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Інтенсивна терапія і реанімація при кровотечах в акушерстві. Аномалії скоротливої діяльності матки. Пологовий травматизм матері та плода. Сучасні підходи до діагностики та лікування пологових травм матері та плода.	5

9.	Тема 9. Вагітність і пологи при екстрагенітальних захворюваннях. Перинатальні інфекції. Профілактика вертикальної трансмісії ВІЛ.	5
10.	Тема 10. Оперативні втручання в акушерстві. Післяпологові септичні захворювання. Плацентарна дисфункція, затримка розвитку плода, дистрес плода.	4
11.	ЕКЗАМЕН	
	Всього	46
	Всього за дисципліну	118

6.3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

РОЗДІЛ I./4 курс Захворювання органів жіночої репродуктивної системи.			
№	Види СРС	Кількість годин	Види контролю
1.	Підготовка до практичних занять	28	Поточний контроль на практичних заняттях
2.	Курація хворої та написання учбової історії гінекологічної хвороби	6	Захист історії хвороби
3.	Підготовка практичних навичок до залікового заняття	10	Залік
	Всього годин	44	
РОЗДІЛ II/5 курс Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.			
1.	Підготовка до практичних занять та лекцій, курація вагітних та породіль, підготовка учбової історії пологів.	44	Поточний контроль
	Всього годин	44	
Розділ III /6 курс. Акушерство та гінекологія.			
1	Підготовка до практичних і семінарських занять	37	Поточний контроль на практичних заняттях Тестовий контроль
2	Підготовка до тестового контролю	2	Тестовий контроль
	Підготовка до екзамену	5	Екзамен
	Всього годин	44	
	Всього за дисципліну	132	

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання є однією з форм організації навчання у вузі, яке має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти одержують в процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці. Індивідуальні завдання виконуються студентами самостійно під керівництвом викладача.

До індивідуальних завдань відносяться: написання рефератів і створення мультимедійних презентацій з доповідями на засіданнях наукового студентського гуртка кафедри, участь у виготовленні макро- та мікропрепаратів, участь в науково – дослідницькій роботі кафедри, участь в

написанні тез та статей доповіді на студентських наукових конференціях.

Перелік завдань для індивідуальної роботи студента: участь у роботі студентського наукового гуртка та виступи на наукових форумах; участь у студентській олімпіаді з дисципліни; підбір відео та аудіо матеріалів із розділів навчальної дисципліни; підбір матеріалів і створення презентації з відповідної теми або розділу дисципліни.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

За джерелами знань використовують методи навчання: словесні – розповідь, пояснення, лекція, інструктаж; наочні – демонстрація, ілюстрація; практичні – практична робота, вирішення задачі. За характером логіки пізнання використовуються методи: аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний. За рівнем самостійної розумової діяльності використовуються методи: проблемний, пошуковий, дослідницький.

1. Словесні методи: лекція, бесіда, інтерактивна лекція;
2. Наочні методи: ілюстрація, демонстрація, демонстрація біля ліжка хворого.
3. Практичні методи: виконання практичних робіт та розв'язання клінічних ситуаційних завдань для вироблення вмінь та навичок; симуляційне навчання.
4. Самостійна робота студентів з осмислення й засвоєння нового матеріалу.
5. Використання контрольних-навчальних комп'ютерних програм
6. Інноваційні методи навчання: Case-based learning (Навчання через аналіз клінічного випадку, ситуації); мозковий штурм; навчальна дискусія; навчальні дебати; рольова гра; навчання в команді (Team-based learning); обмін думками (think-pair-share).

Видами навчальних занять згідно з навчальним планом є: лекції; практичні заняття; самостійна робота студентів.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Формами поточного контролю є: усне опитування (фронтальне, індивідуальне, комбіноване), співбесіда; практична перевірка сформованих професійних умінь (проводиться за результатами розв'язування клінічних кейсів, роботи з медичною документацією, виконання практичних навичок, роботи біля ліжка хворого); тестовий контроль («відкриті» та «закриті» тестові завдання).

Поточний контроль є обов'язковим. Під час оцінювання засвоєння кожної теми з усіх дисциплін навчального плану за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінки за 4-бальною (традиційною шкалою) з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання з дисципліни. Враховуються всі види робіт, передбачені навчальною програмою. Студент має отримати оцінку з кожної теми. Викладач проводить опитування кожного студента у групі на кожному занятті і виставити оцінку в журналі обліку відвідувань та успішності студентів за традиційною шкалою («5», «4», «3», «2»).

При оцінюванні поточної навчальної діяльності студента 20% оцінки становить самостійна робота студента, яка враховує знання теми самостійного заняття і виконання роботи в зошиті.

Заключний (підсумковий) контроль проводиться:

- у формі письмової контрольної роботи, яка включає тестові завдання, теоретичні питання
- контроль практичних навичок (розв'язування клінічних кейсів, захист історії хвороби, оцінка правильності виконання практичних навичок - практично-орієнтований іспит.

Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається тестовому та практично

орієнтованому контролю.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Підсумковий контроль з дисципліни здійснюється на основі контролю теоретичних знань, практичних навичок і вмінь.

Залік - це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях. Семестровий залік з дисциплін проводиться після закінчення її вивчення, до початку екзаменаційної сесії.

Екзамен (диференційний залік) – це форма підсумкового контролю засвоєння студентом теоретичного та практичного матеріалу з навчальної дисципліни.

11. СХЕМА НАРАХУВАННЯ ТА РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Максимальна кількість балів за дисципліну складає 200 балів. Співвідношення між результатами оцінювання поточної навчальної діяльності і підсумкового контролю знань – 60 % та 40 %.

Перший, другий семестри вивчення дисципліни закінчуються заліком.

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність при вивченні дисципліни становить 200 балів, **мінімальна кількість балів** – мінімальна кількість балів - становить 120 балів.

Розрахунок кількості балів проводиться на підставі отриманих студентом оцінок за 4-ри бальною (національною) шкалою під час вивчення дисципліни, шляхом обчислення середнього арифметичного, округленого до двох знаків після коми.

Залік студент отримує на останньому занятті з дисципліни за результатами поточного оцінювання.

До заліку допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше 3,00.

Середня оцінка за поточну діяльність конвертується у бали за 200-бальною шкалою, відповідно до таблиці перерахунку (табл. 1).

Таблиця 1.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.47	179	3.94	158	3.42	137
4.97	199	4.44	178	3.92	157	3.39	136
4.94	198	4.42	177	3.89	156	3.37	135
4.92	197	4.39	176	3.87	155	3.34	134
4.89	196	4.37	175	3.84	154	3.32	133
4.87	195	4.34	174	3.82	153	3.29	132
4.84	194	4.32	173	3.79	152	3.27	131
4.82	193	4.29	172	3.77	151	3.24	130
4.79	192	4.27	171	3.74	150	3.22	129
4.77	191	4.24	170	3.72	149	3.19	128
4.74	190	4.22	169	3.69	148	3.17	127
4.72	189	4.19	168	3.67	147	3.14	126
4.69	188	4.17	167	3.64	146	3.12	125

4.67	187	4.14	166	3.62	145	3.09	124
4.64	186	4.12	165	3.59	144	3.07	123
4.62	185	4.09	164	3.57	143	3.04	122
4.59	184	4.07	163	3.54	142	3.02	121
4.57	183	4.04	162	3.52	141	3	120
4.54	182	4.02	161	3.49	140	< 3	70-119 (повторне перескладанн я)
4.52	181	4.00	160	3.47	139		
4.49	180	3.97	159	3.44	138		

Результат навчання оцінюється також за двобальною шкалою (зараховано/не зараховано).

Таблиця 2.

Шкала переведення балів у національну систему

За національною системою	За 200-бальною шкалою
зараховано	від 120 до 200 балів
не зараховано	менше 119 балів

Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Останній семестр вивчення дисципліни закінчується підсумковим контролем у вигляді екзамену.

До екзамену допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості (відпрацьовані всі пропущені заняття) і їх середній бал за поточну навчальну діяльність із навчальної дисципліни становить не менше оцінки «3».

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 120 балів і визначається як сума середнього арифметичного всіх оцінок отриманих в семестрі.

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати студент за поточну навчальну діяльність для допуску до екзамену становить 72 бали. Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність (за 120-бальною шкалою) в табл. 3.

Таблиця 3.

Перерахунок середньої оцінки за поточну успішність у багатобальну шкалу для дисциплін, що завершуються екзаменом

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	120	4.29	103	3.58	86
4.96	119	4.25	102	3.54	85
4.92	118	4.21	101	3.50	84
4.87	117	4.17	100	3.46	83
4.83	116	4.12	99	3.42	82
4.79	115	4.08	98	3.37	81
4.75	114	4.04	97	3.33	80
4.71	113	4.00	96	3.29	79
4.67	112	3.96	95	3.25	78
4.62	111	3.92	94	3.21	77
4.58	110	3.87	93	3.17	76
4.54	109	3.83	92	3.12	75
4.50	108	3.79	91	3.08	74
4.46	107	3.75	90	3.04	73
4.42	106	3.71	89	3	72

4.37	105	3.67	88	Менше 3	Недостатньо
4.33	104	3.62	87		

Максимальна кількість балів, яку може набрати студент при складанні екзамену становить 80 (мінімальна кількість - не менше 50).

Оцінка з дисципліни визначається комплексно, як сума балів за поточну навчальну діяльність та балів за екзамен.

Із виділених 120 балів за поточну навчальну діяльність на оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти, згідно з робочою навчальною програмою, виділяється додатково від 4 до 12 балів. Заохочувальні бали додаються до підсумкової оцінки з дисципліни в кінці її вивчення.

Бали з дисципліни для студентів, які успішно виконали програму конвертуються у національну шкалу та систему ЄКТС (табл. 4,5).

Таблиця 4.

Бали з дисципліни	Оцінка за 4-ри бальною шкалою
Від 180 до 200 балів	5
Від 150 до 179 балів	4
Від 149 балів до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	3
Нижче мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент	2

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Таблиця 5.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, диф. заліку	для заліку
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	добре	
150-159	C	задовільно	
130-149	D		
120-129	E		
50-119	FX	незадовільно з можливістю перескладання	не зараховано з можливістю перескладання
0-49	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні розробки лекцій.
2. Методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників для проведення заняття.
3. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти під час підготовки до практичного заняття та на занятті.

4. Методичні вказівки для самостійної роботи здобувачів вищої освіти над вивченням тем, винесених на самостійне опрацювання.
5. Методичні рекомендації з організації проведення виробничої практики.
6. Список рекомендованої літератури.
7. Мультимедійні презентації.
8. Матеріали для контролю знань, умінь і навичок здобувачів вищої освіти: - тести різних рівнів складності; - тести з банку ліцензійних іспитів «Крок - 2»; - ситуаційні задачі; - комп'ютерні контролювальні програми.
9. Відеофільми. 10. Клінічні аналізи.

13. ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ

для підготовки здобувачів вищої освіти до підсумкового контролю

Розділ 1. Захворювання органів жіночої репродуктивної системи. Планування сім'ї.

1. Клінічна анатомія і фізіологія жіночих статевих органів.
2. Спеціальний гінекологічний анамнез.
3. Загальні та спеціальні методи обстеження гінекологічних хворих.
4. Основні спеціальні методи обстеження в гінекології: огляд зовнішніх статевих органів, обстеження за допомогою вагінального дзеркала, бімануальне обстеження.
5. Додаткові спеціальні методи обстеження в гінекології.
6. Методи функціональної діагностики стану яєчників.
7. Лабораторні методи дослідження в гінекології: мікроскопія уrogenітальних виділень, онкоцитологія, бактеріологічні дослідження, ПЛР, ІФА, патоморфологічні дослідження.
8. Інструментальні методи обстеження в гінекології: зондування порожнини матки, вишкрібання стінок порожнини матки та цервікального каналу, біопсія, пункція черевної порожнини через заднє склепіння.
9. Ендоскопічні методи дослідження в гінекології: кольпоскопія, гістероскопія, лапароскопія.
10. Променеві методи дослідження в гінекології: МРТ, КТ, МСГ.
11. Ультразвукові методи дослідження в гінекології: трансвагінальне та трансабдомінальне УЗ дослідження.
12. Загальна симптоматологія гінекологічних захворювань.
13. Класифікація розладів функцій органів репродуктивної системи (менструальної функції).
14. Аменорея: класифікація, діагностика, тактика лікаря загальної практики при аменореї.
15. Дисфункціональні маткові кровотечі: класифікація.
16. Ювенільні маткові кровотечі, етіологія, клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
17. Дисфункціональні кровотечі репродуктивного періоду, етіологія, клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
18. Дисфункціональні кровотечі періменопаузального періоду: етіологія, клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
19. Дисменорея: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
20. Нейроендокринні синдроми в гінекології: передменструальний, менопаузальний, синдром полікістозних яєчників, синдром Шихана, гіперпролактинемія, гіперандрогенія. Клініка, сучасні методи діагностики, та принципи лікування.
21. Поняття кісти і пухлини яєчника.
22. Кіста бартоліневої залози: клініка, діагностика, ускладнення, лікування.
23. Пухлиноподібні утворення яєчників: клініка, діагностика, ускладнення, лікування, тактика лікаря загальної практики.
24. Доброякісні пухлини яєчників (епітеліальні, пухлини стромы статевого тяжа, ліпідноклітинні, герміногенні пухлини) - клініка, діагностика, ускладнення, лікування, тактика лікаря загальної практики.

25. Доброякісні пухлини матки: клініка, діагностика, ускладнення, лікування, показання до хірургічного лікування, тактика лікаря загальної практики.
26. Ендометріоз: етіологія, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, сучасні методи лікування, тактика лікаря загальної практики, методи реабілітації репродуктивної функції.
27. Фонові та передракові захворювання зовнішніх статевих органів: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
28. Фонові та передракові захворювання шийки матки: етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
29. Гіперпластичні процеси ендометрію: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, методи лікування, тактика лікаря загальної практики.
30. Профілактика фонових та передракових захворювань жіночих статевих органів.
31. Злоякісні новоутворення зовнішніх статевих органів (рак вульви), піхви: класифікація, клініка, діагностика, тактика ведення та принципи лікування.
32. Рак шийки матки: класифікація, клініка, діагностика, тактика ведення та принципи лікування.
33. Рак ендометрію: класифікація, клініка, діагностика, тактика ведення та принципи лікування.
34. Саркома матки: класифікація, клініка, діагностика, ведення і принципи лікування. 35. Рак яєчників: класифікація, клініка, діагностика, ведення і принципи лікування.
36. Рак маткової труби: класифікація, клініка, діагностика, ведення і принципи лікування.
37. Трофобластичні захворювання: класифікація, клініка, діагностика, ведення і принципи лікування.
38. Поняття мікробіоцинозу піхви.
39. Бактеріальний вагіноз: етіологія, клініка, діагностика, лікування.
40. Запальні захворювання жіночих статевих органів: класифікація, етіологія, патогенез. Особливості перебігу в різні вікові періоди.
41. Запалення зовнішніх статевих органів та піхви (вульвіт, бартолініт, вагініт): клініка, діагностика, лікування.
42. Запалення внутрішніх статевих органів (ендоцервіцит, ендометрит, аднексит, параметрит, пельвіоперитоніт): клініка, діагностика, лікування, тактика лікаря загальної практики.
43. Ведення хворих з гнійною тубооваріальною пухлиною, тактика лікаря загальної практики.
44. Показання до хірургічного лікування запальних захворювань жіночих статевих органів.
45. Захворювання, що передаються статевим шляхом (трихомоноз, гонорея, уреамікоплазмоз, хламідіоз, вірусні ураження) тактика лікаря загальної практики при виявленні захворювань, що передаються статевим шляхом.
46. Генітальний кандидоз: клініка, діагностика, лікування. 47. Генітальний герпес: клініка, діагностика, лікування.
48. Трихомоноз: клініка, діагностика, лікування. 49. Уреаплазмоз: клініка, діагностика, лікування. 50. Хламідіоз: клініка, діагностика, лікування.
51. Гонорея: клініка, діагностика, лікування.
52. Реабілітація жінок, які перенесли запальні захворювання жіночих статевих органів.
53. «Гострий живіт» в гінекології. Позаматкова вагітність: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
54. Апоплексія яєчника: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
55. Розрив капсули пухлини яєчника: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
56. Перекрут ніжки пухлини: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.

57. Розрив гнійної тубооваріальної пухлини: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
58. Порушення живлення міоматозного вузла: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
59. Травматичні пошкодження статевих органів: клініка, діагностика, тактика лікаря загальної практики, невідкладна допомога.
60. Передопераційна підготовка і післяопераційне ведення гінекологічних хворих, анестезія під час гінекологічних операцій.
61. Реабілітація після гінекологічних втручань.
62. Причини жіночої і чоловічої неплодності. Форми жіночого неплоддя. 63. Обстеження подружньої пари при неплодному шлюбі.
64. Принципи і методи лікування жіночої неплодності (гормональні, хірургічні, сучасні репродуктивні технології).
65. Консультування з питань планування сім'ї: напрямки, переваги, процес консультування.
66. Загальна інформація про методи контрацепції: КОК, вагінальне кільце, контрацептивний пластир, ПТП, ін'єкційні, ВМК, бар'єрні методи та сперміциди, добровільна хірургічна стерилізація, невідкладна контрацепція.
67. Методи розпізнавання фертильності, оцінка пацієнтки.
68. Необхідне обстеження, яке проводиться у плановому порядку перед прийняттям рішення щодо використання конкретного методу контрацепції.
69. Планування сім'ї для людей, що живуть з ВІЛ.

Розділ 2. Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

1. Організація акушерсько-гінекологічної допомоги в місті і на селі. Питання охорони здоров'я материнства і дитинства в сучасному законодавстві України.
2. Структура і принципи роботи пологового будинку. Основні показники роботи акушерського стаціонару.
3. Роль жіночої консультації у профілактиці ускладнень вагітності та пологів, перинатальній охороні плода та профілактиці, діагностиці та лікуванні гінекологічних захворювань.
4. Роль сімейного лікаря у профілактиці перинатальних захворювань і смертності.
5. Організація служби планування сім'ї: структура, завдання.
6. Медико-генетичне консультування.
7. Зовнішні та внутрішні статеві органи жінки.
8. Кровозабезпечуюча і лімфатична системи жіночих статевих органів.
9. Фізіологія жіночих статевих органів.
10. Будова жіночого таза. Таз з акушерської точки зору. Тазове дно.
11. Плід як об'єкт пологів (розміри голівки плода, шви, тім'ячка).
12. Ознаки доношеності та зрілості плода.
13. Будова статевих клітин. Капацитація. Запліднення і розвиток плідного яйця. Імплантація.
14. Плацента, її будова і функції.
15. Критичні періоди розвитку ембріона і плода.
16. Вплив шкідливих факторів на ембріон та плід.
17. Фізіологічні зміни в організмі жінки під час вагітності.
18. Гігієна і харчування вагітної.
19. Методи обстеження вагітних. Зовнішнє та внутрішнє акушерське обстеження вагітних.
20. Топографія плода в матці.
21. Встановлення ранніх та пізніх термінів вагітності.
22. Визначення допологової відпустки і дати пологів.
23. Ведення фізіологічної вагітності. Гравідограма.
24. Психопрофілактична підготовка до пологів.

25. Передвісники пологів: прелімінарний період.
26. Визначення ступеню зрілості шийки матки. Шкала Бішопа.
27. Біомеханізм пологів при передньому та задньому видах потиличного передлежання.
28. Причини початку пологів. Регуляція пологової діяльності. Методи реєстрації пологової діяльності. Моніторинг у пологах.
29. Періоди пологів. Тривалість їх у першо- та повторнонароджуючих.
30. Період розкриття шийки матки в пологах. Клініка, ведення. Партограма.
31. Період вигнання плода. Клініка, ведення.
32. Послідовий період. Ознаки відшарування плаценти. Клініка, ведення послідового періоду (активне ведення, очікувальна тактика ведення).
33. Консервативні способи виділення посліду.
34. Визначення цілісності посліду. Поняття про фізіологічну та патологічну крововтрату.
35. Оцінка новонародженого за шкалою Апгар.
36. Первинний туалет новонародженого. Дотримання теплового ланцюжка.
37. Психопрофілактичне знеболювання пологів. Медикаментозне знеболювання пологів.
38. Клініка та ведення післяпологового періоду.
39. Зміни в організмі породіллі, статевих органах, молочних залозах.
40. Концепція грудного вигодовування.
41. Післяпологова контрацепція. Метод лактаційної аменореї.
42. Анатомо-фізіологічні особливості періоду новонародженості.
43. Догляд за новонародженим.
44. Переваги сумісного перебування матері та дитини.
45. Ембріональний і фетальний періоди розвитку. Бласти-, ембріо- та фетопатії. Діагностика вад розвитку плода в різні періоди вагітності.
46. Аномалії позазародкових елементів плідного яйця (плаценти, плідних оболонок і пупкового канатика). Міхурцевий занесок.
47. Багатотоводдя та маловоддя. Особливості перебігу вагітності та пологів.
48. Спадкові та вроджені захворювання плода. Роль медико-генетичної консультації в їх діагностиці.
49. Багатоплідна вагітність: класифікація, діагностика.
50. Особливості перебігу і ведення багатоплідної вагітності. Профілактика ускладнень.
51. Плацентарна дисфункція: класифікація, діагностика, лікування.
52. Дистрес плода: фактори ризику, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності, профілактика.
53. Затримка розвитку плода: фактори ризику, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності, профілактика.
54. Методи діагностики стану плода: неінвазивні – УЗД, КТГ, біофізичний профіль плода, доплерометрія, МРТ; інвазивні – амніоцентез, кордоцентез.
55. Цитогенетичні та біохімічні дослідження у різні терміни вагітності.
56. Імунологічна несумісність крові матері і плода (Rh-конфлікт, несумісність за системою АВО, ізолейкоцитарна несумісність та ін.).
57. Патогенез імунологічного конфлікту, сучасна система діагностики і лікування.
58. Ведення вагітності і визначення оптимального терміну пологів при резусімунізації.
59. Профілактика імоноконфліктної вагітності.
60. Ранній гестоз. Птіалізм, блювання. Патогенез. Клініка, діагностика і лікування раннього гестозу.
61. Гіпертензивні розлади під час вагітності, класифікація.
62. Преєклампсія, патогенез: класифікація, діагностика, клініка, лікування, тактика ведення, профілактика.
63. Еклампсія: клініка, діагностика, ускладнення, невідкладна допомога, тактика ведення.
64. Рідкісні форми гестозів.
65. Причини мимовільного переривання вагітності в різні терміни.

Класифікація, клініка, діагностика, лікування і профілактика.

66. Загроза передчасних пологів: діагностика, лікування, акушерська тактика.

67. Істміко-цервікальна недостатність (етіологія, клініка, діагностика, лікування).

68. Профілактика невиношування вагітності.

69. Передчасні пологи: тактика, ведення і профілактика.

70. Поняття анатомічного та клінічного вузького тазу.

71. Класифікація анатомічно вузького тазу за формою та ступенем звуження. Діагностика.

72. Особливості перебігу та ведення пологів при вузьких тазах.

73. Діагностика синклітичного та асинклітичного вставлення голівки плода.

74. Класифікація тазового передлежання. Причини виникнення.

75. Діагностика та особливості ведення вагітності при тазових передлежаннях.

76. Неправильні положення плода: класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності.

77. Розгинальні передлежання голівки плода: класифікація, діагностика.

78. Корекція неправильних положень та тазових передлежань під час вагітності.

79. Пологи при неправильних положеннях та тазових передлежаннях.

80. Біомеханізм пологів при тазових передлежаннях.

81. Ручна допомога при тазових передлежаннях.

82. Пологи при багатоплідній вагітності.

83. Аномалії пологової діяльності. Класифікація. Фактори ризику.

84. Патогенез різних видів аномалій пологової діяльності.

85. Слабкість пологової діяльності. Клініка, діагностика та лікування первинної і вторинної слабкості пологової діяльності.

86. Дискоординована пологова діяльність. Клініка, діагностика та лікування.

87. Надмірна пологова діяльність. Клініка, діагностика та лікування.

88. Профілактика порушень пологової діяльності. Перинатальні наслідки.

89. Дистрес плода у пологах: діагностика, тактика ведення.

90. Передлежання плаценти. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка і діагностика.

91. Особливості перебігу і ведення вагітності та пологів при передлежанні плаценти.

Акушерська тактика.

92. Передчасне відшарування нормально розташованої плаценти. Етіологія, клініка, діагностика. Акушерська тактика. Матка Кювелера.

93. Порушення процесів відшарування плаценти. Маткова кровотеча в послідовому періоді.

94. Маткова кровотеча в ранньому післяпологовому періоді. Гіпотонічна кровотеча.

95. Коагулопатична кровотеча (емболія навколоплідними водами та інші причини).

96. Геморагічний шок. Термінальні стани в акушерстві.

97. Синдром дисемінованого внутрішньосудинного згортання крові.

98. Інтенсивна терапія та реанімація при кровотечах в акушерстві.

99. Загальні відомості про акушерські операції. Показання, умови, протипоказання.

Підготовка. Обстеження. Інструментарій.

100. Операції переривання вагітності в ранні та пізні терміни.

101. Операції, що готують пологові шляхи (перинео- та епізіотомія, амніотомія).

102. Акушерські щипці. Вакуум-екстракція плода. Показання, умови, протипоказання.

103. Оперативні втручання у послідовому та післяпологовому періоді.

104. Ручне відокремлення плаценти, виділення посліду: техніка проведення.

105. Кесарський розтин у сучасному акушерстві. Показання та протипоказання до кесарського розтину. Варіанти кесарського розтину.

106. Хірургічні методи зупинки маткової кровотечі в акушерстві. Перев'язка маткових та яєчникових судин. Надпихова ампутація матки. Екстирпація матки. Перев'язування внутрішніх здухвинних артерій: показання.

107. Травматичні пошкодження вульви, піхви і промежини.

108. Розриви шийки матки в пологах.

109. Розриви матки при вагітності і в пологах: класифікація, механізми виникнення.

110. Клінічна картина розриву матки: загрозливого, того, що почався і вже відбувся.
111. Особливості розривів матки по рубцю: діагностика, лікування, профілактика.
112. Виворіт матки. Причини виникнення. Тактика лікаря.
113. Розходження і розриви зчленувань таза в пологах.
114. Післяпологові нориці: етіологія, лікування, профілактика.
115. Основні клінічні форми післяпологових септичних захворювань. Класифікація, етіологія, патогенез.
116. Клініка, діагностика, сучасні принципи лікування післяпологового метроендометриту, метрофлебиту, маститу.
117. Клініка, діагностика, сучасні принципи лікування післяпологового перитоніту, перитоніту після кесарева розтину.
118. Акушерський сепсис. Класифікація, клініка, діагностика, сучасні принципи лікування.
119. Септичний шок. Невідкладна допомога.
120. Методи профілактики септичних післяпологових ускладнень.
121. Методи пригнічення лактації.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК

РОЗДІЛ I./4курс

Захворювання органів жіночої репродуктивної системи.

1. Збирати спеціальний гінекологічний анамнез.
2. Оцінювати результати:
 - лабораторного дослідження (загального та біохімічного аналізів крові, сечі, згортаючої системи крові та ін.),
 - мікроскопії урогенітального мазка,
 - онкоцитологічного дослідження,
 - бактеріологічного дослідження,
 - кольпоскопії, ультразвукового дослідження,
 - функціональних тестів.
3. Виконувати гінекологічне дослідження (дзеркальне, бімануальне, ректальне).
4. Здійснювати забір матеріалу з піхви, цервікального каналу та уретри для дослідження.
5. Складати план обстеження хворої при різних видах гінекологічної патології. 6. Визначити тактику надання невідкладної допомоги при маткових кровотечах, «гострому животі» в гінекології.
7. Проводити обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
8. Проводити консультування з питань планування сім'ї та вміти підібрати сучасний метод контрацепції.
9. Складати план передопераційної підготовки при планових та ургентних гінекологічних операціях. Складати план ведення післяопераційного періоду.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК ДЛЯ КІНЦЕВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Розділ II/ 5курс

Фізіологічний та патологічний перебіг вагітності, пологів та післяпологового періоду.

1. Зібрати та оцінити анамнез стосовно загальних та специфічних функцій жіночого організму.
2. Провести зовнішнє акушерське обстеження вагітної (прийоми Леопольда, аускультация серцебиття плода, пельвіометрія).
3. Встановити термін вагітності, передбачуваний термін пологів та масу плода.
4. Провести внутрішнє акушерське обстеження, вимірювання діагональної кон'югати (на фантомі).

5. Оцінити результати дослідження стану плода і плаценти (КТГ, УЗД, БПП, доплерометрія судин пуповини) та визначити тактику ведення вагітності в залежності від отриманих результатів.
6. Виявляти ранні ознаки гестозів, використовувати прості скринінгові методи для діагностики гестозів, проводити оцінку результатів лабораторного обстеження, визначати тактику ведення при гестозах, надавати невідкладну допомогу при нападі еклампсії.
7. Надавати акушерську допомогу при фізіологічних пологах (на симуляторі або на фантомі). Ведення післяпологового періоду.
8. Оцінити стан новонародженого за шкалою Апгар, провести первинний туалет новонародженого.
9. Визначити діагностичні критерії вузького тазу (проводити пельвіометрію). Встановлювати діагноз клінічно вузького тазу (на фантомі).
10. Оцінити характер пологової діяльності. Скласти схему медикаментозної корекції аномалій пологової діяльності.
11. Оцінити об'єм крововтрати. Розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах.
12. Розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при геморагічному шоці.
13. Розробляти алгоритм надання невідкладної допомоги при септичному шоці.

Розділ III/6 курс. Акушерство та гінекологія

1. Збирати та оцінювати акушерський та гінекологічний анамнез.
2. Проводити зовнішнє акушерське обстеження вагітних: прийоми Леопольда, пельвіометрія, діагностика вузького тазу, аускультация серцебиття плода.
3. Проводити внутрішнє акушерське обстеження.
4. Встановлювати термін вагітності та пологів, визначити передбачувану масу плода.
5. Оцінювати внутрішньоутробний стан плода за даними КТГ, БПП, доплерометрії кровоплину в судинах пуповини.
6. Надавати акушерську допомогу при фізіологічних пологах. Визначати тактику ведення післяпологового періоду.
7. Визначати стан новонародженого за шкалою Апгар. Проводити первинний туалет новонародженого.
8. Складати алгоритм надання невідкладної допомоги при акушерських кровотечах.
9. Складати алгоритм надання невідкладної допомоги при ранніх і пізніх гестозах.
10. Складати алгоритм надання невідкладної допомоги при шоківих станах в акушерстві.
11. Проводити огляд та пальпацію молочних залоз.
12. Проводити основні гінекологічні дослідження (огляд зовнішніх статевих органів, обстеження за допомогою дзеркал, бімануальне дослідження).
13. Проводити забір матеріалу з піхви, уретри та цервікального каналу.
14. Інтерпретувати результати цитологічного, гістологічного, бактеріоскопічного бактеріологічного досліджень.
15. Складати план обстеження хворої при різних видах гінекологічної патології.
16. Планувати схеми лікування і профілактики при різних видах гінекологічної патології.
17. Складати алгоритм надання невідкладної допомоги при маткових кровотечах, «гострому животі» в гінекології.
18. Складати план передопераційної підготовки при планових та ургентних гінекологічних операціях. Складати план ведення післяопераційного періоду.

19. Складати план обстеження подружньої пари при неплідному шлюбі.
20. Проводити консультування з питань планування сім'ї та здійснювати підбір різних методів контрацепції.
21. Проводити консультування, діагностику, лікування та профілактику інфекцій, що передаються статевим шляхом.

14. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 1. Акушерство: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 4-е видання, К.: Медицина, 2020. -424 с.
2. Сучасні підходи до ведення пологів та післяпологового періоду при патологічному перебігу вагітності. Под ред. Громової А.М. , Нестеренко Л.А., Полтава, 2016 р.
3. Ліхачов В.К. Гінекологія. керівництво для лікарів. 2018, Вінниця: Нова книга, укр.
4. Гінекологія: підручник (ВНЗ I—III р. а.) / О.В. Степанківська, М.О. Щербина. — 4-е вид., випр. К.: Медицина, 2018.-432 с.
5. Акушерство та гінекологія: у 4 т. : національний підручник/ Кол. авт.; за ред. Акад. А44 НАМН України, проф. В.М. Запорожана.- т. 1 Акушерство/ В.М. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. Акад. НАМН України, проф. В.М. Запорожана. – К.: ВСВ "Медицина", 2013. – 1032 с. + 4 с
6. Oxford textbook of obstetrics and gynaecology/ William Ledger, Lynette Denni/ 2020 – 650p.
7. Obstetrics and Gynecology: In two volumes. – Volume 1: Акушерство-Obstetrics: textbook/ Group of authors, Edited by V.I. Gryshchenko, M.O.Shcherbina. – К.: AUS Medicine Publishing, 2014. – 392 p.
8. Obstetrics By Ten Teachers: Editer by Geoffrey Chamberlain. - Seventeenth Edition. – Co-published in the USA by Oxford University Press, Inc., New York, 2004. – 284 p.

Допоміжна

1. Хміль С.В., Кучма З.М., Романчук Л.І. Акушерство: Підручник. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 584 с.
2. Наказ № 503 від 28.12.2002 «Про удосконалення амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги».
3. Наказ № 582 від 15.12.2003 «Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги».
4. Наказ № 620 від 29.12.2003 «Про організацію надання стаціонарної акушерсько-гінекологічної та неонатологічної допомоги».
5. Наказ № 676 від 31.12.2004 «Про затвердження клінічних протоколів з акушерської та гінекологічної допомоги».
6. Наказ № 782 від 29.12.2005 «Клінічні протоколи з акушерської та гінекологічної допомоги».
7. Наказ № 234 від 10.05.2007 «Інструкція з організації роботи бактеріологічних лабораторій в системі інфекційного контролю в акушерських стаціонарах».
8. Наказ № 899 від 27.12.2006 «Тазове передлежання плода».
9. Наказ № 906 від 27.12.2007 «Перинатальні інфекції».
10. Наказ № 901 від 27.12.2006 «Переношена вагітність».
11. Наказ № 900 від 27.12.2006 «Дистрес плода при вагітності та під час пологів».
12. Маланчук Л.М., Кучма З.М. Невідкладне акушерство в алгоритмах і задачах.- Тернопіль: ТДМУ, 2009.- 233-264..
13. «Загальнодержавну програму забезпечення профілактики ВІЛ-інфекції, лікування, догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД на 2009-2013 роки», затвердженої законом України від 19.02.2009 р. №10.26-63

14. Клінічний протокол з акушерської допомоги «Попередження передачі ВІЛ від матері до дитини» (наказ МОЗ України від 14.11.2007 р. №716).
15. Клінічний протокол «Порядок добровільного консультування і тестування на ВІЛ-інфекцію» (наказ МОЗ України від 19.08.2005 р. №415).
16. Наказ МОЗ України № 612 від 03.08.2012 «Про затвердження форм первинної облікової документації та звітності з питань моніторингу заходів профілактики передачі Віл від матері до дитини, інструкцій щодо їх заповнення».
17. Наказ МОЗ України № 1177 від 31.12.2010 «Про затвердження клінічного протоколу «Комплексна допомога під час небажаної вагітності».
18. Наказ МОЗ України № 976 від 27.12.2011 «Про затвердження клінічного протоколу з акушерської допомоги «вагінальні пологи після кесаревого розтину».
19. Наказ МОЗ України № 1053 від 14.12.2012 «Про апробацію методології дослідження тяжкої материнської захворюваності, що становить загрозу для життя жінки».
20. Наказ МОЗ України № 423 від 24.05.2013 «Про затвердження порядку надання комплексної медичної допомоги вагітній жінці під час небажаної вагітності, форм первинної облікової документації та інструкцій щодо їх заповнення».
21. Наказ МОЗ України № 236 від 02.04.2014 «Про затвердження та впровадження медикотехнологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при дисплазії та раку шийки матки».
22. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Тактика ведення пацієнок із генітальним ендометріозом» (наказ МОЗ України № 319 від 06.04.2016р.).
23. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Аномальні маткові кровотечі» (наказ МОЗ України № 353 від 13.04.2016р.).
24. МОЗ України № 417 від 15.07.2011 «Методичні рекомендації щодо організації надання амбулаторної акушерсько-гінекологічної допомоги».
25. Наказ МОЗ України № 977 від 27.12.2011 «Клінічний протокол з акушерської допомоги «Кесарів розтин».
26. Наказ МОЗ України № 205 від 08.04.2015 «Про затвердження порядку надання медичної допомоги жінкам з багатоплідною вагітністю».
27. Наказ МОЗ України № 2015 від 24.03.2014 «Про внесення змін до наказів МОЗ України» від 29.12.2005 № 782 та від 31.12.2004 № 766.
28. Англomовні підручники KAPLAN MEDICAL STEP 1 Lecture Notes 2018 ст. 3-377 KAPLAN MEDICAL STEP 2 CK Lecture Notes 2018 ст.1-473

Інформаційні ресурси:

[Coursera](#)

Lectures by world-class professors and reinforced through interactive exercises. [coursera.org](https://www.coursera.org)

[CSurgeries](#)

Library of surgical procedures created by surgeons for surgeons. [csurgeries.com](https://www.csurgeries.com) [DNA Tube](#)

Videos, animations, and slideshows from scientific studies, lectures, and seminars. [dnatube.com](https://www.dnatube.com)

[EyeTube](#)

High quality ophthalmic surgical videos and panel discussions. [eyetube.net](https://www.eyetube.net) [Free Medical Videos](#)

Archive of popular and engaging medical videos from around the Internet. [freemedicalvideos.com](https://www.freemedicalvideos.com)

[FutureLearn: Healthcare and Medicine](#)

Offers a diverse selection of courses from leading European universities. [futurelearn.com](https://www.futurelearn.com) - [Geeky](#)

[Medics](#)

Free videos, revision notes, OSCE guides, and MCQs for medical students. [geekymedics.com](https://www.geekymedics.com)

[GrepMed](#)

Community-sourced medical image and video repository.grepmed.com [HealthTalk.org](#)

Videos of patients sharing real life experiences with various health conditions.healthtalk.org [Khan Academy](#)

Academic videos and lectures on medicine and the healthcare system.khanacademy.org [Mayo Clinic Videos](#)

Surgical procedure videos and interviews with Mayo Clinic doctors, sorted by specialty.medprofvideos.mayoclinic.org

[MedicalVideos.com](#)

Library of medical videos covering everything from anesthesia to vascular x-ray imaging.medicalvideos.com

[Medscape Video](#)

Expert interviews and perspectives as well as procedure videos.medscape.com [MEDtube](#)

Education platform offering thousands of videos for healthcare professionals.medtube.net [MIT Open CourseWare](#)

Lectures and course materials for students, teachers, and self-learners.ocw.mit.edu [OnlineMedEd](#)
70+ hours of whiteboard lessons covering 250+ topics across 19 specialties.onlinemeded.org [PBS: Health Videos](#)

Free videos from your favorite PBS programs, including NOVA and Frontline.pbs.org [TED Health](#)

Fascinating presentations by the world's leading thinkers and doers.ted.com [The Doctor's Channel](#)

Short and to-the-point video clips on the latest medical news, ideas, and information.thedoctorschannel.com

[VuMedi](#)

Physician only site providing thousands of videos from leading institutions.vumedi.com -
Registration Required

[WebSurg](#)

European site created by surgeons for surgeons, in order to help with surgical training.websurg.com